

הסקרים עולים והאיומים מחריפים: מה המטרה הסופית של טראמפ באיראן?

23.03.2026 | written by אלי קלוטשטיין

נשיא ארה"ב דונלד טראמפ לא נראה כאילו הוא עומד לעצור. למרות שיש בתקשורת דיווחים על כך שהוא מחפש דרך לסיים את המלחמה, שהצוות מסביבו מתחיל לחשוב על אסטרטגיית יציאה או שהכוחות האמריקניים "מורידים הילוך" בתקיפות, דווקא בשטח זה נראה אחרת.

לפני הכול, טראמפ עצמו כתב שהוא לא מעוניין להפסיק את המלחמה. יתרה מכך, רק אתמול הוא השמיע אולטימטום שבמסגרתו הקציב לטהרן 48 שעות לפתוח את מצרי הורמוז, ואיים בהשמדת כל תחנות הכוח במדינה אם לא תיענה לדרישתו. בנוסף, צבא ארה"ב עתיד כנראה להעביר כוחות קרקע לפה, ושוקל השתלטות על האי ח'ארג', למשל, או על רצועות קרקע בחופי הורמוז.

מהצד השני, גם האיראנים לא נראים כאילו הם בדרך לעצור. זה הגיוני, כי הכבוד העצמי שלהם נפגע אנושות במלחמה הזאת, אחרי שמנהיגיהם חוסלו, ארצם ותוכניות שהשקיעו בהם הרבה מאוד נפגעו קשות, והם ספגו אלפי מתקפות. כל האירועים שקדמו למלחמה, שגם הם פגעו בכבוד האיראני, הביאו אותם לנקודה הזאת בסדרה מסחררת של החלטות פזיזות ובעייתיות שנבעו ממיס-קלקולציה [?] החל בירי הטילים והכטב"מים הראשון משטח הרפובליקה האסלאמית לעבר ישראל באפריל 2024, וכל מה שאירע מאותו רגע. במקום לנסות לבלוע את גאוותם ולפעול למען האינטרס שלהם, כמו למשל להגיע להסכם גרעין שיועיל להם, בכל פעם הם עשו את העבודה והניחו לאגו שלהם לחשוף מי הם ומה הם מנסים לעשות.

בשלב הנוכחי האיראנים ממשיכים לפגוע במדינות סביבם ולחבל ביחסים עימן, אחרי שחסמו את מצרי הורמוז, השמיעו איומים לשתק את כל הפקת החשמל של המפרציות, הגבירו בימים האחרונים את קצב הירי לעבר ישראל ואף חשפו את הקלפים שלהם ביחס לטווח הירי של הטילים שלהם. שיגור הטילים הבליסטיים לבסיס דייגו גרסיה באוקיינוס ההודי, מרחק של 4,000 קילומטרים מהרפובליקה האסלאמית, הוכיח שמשטר האייתוללות פיתח יכולות לפגוע בלב מדינות מערב אירופה [?] ואת צדקת הטענה הישראלית, שהסכנה הזאת לא מוגבלת רק לנו. הבעיה היא שגם זה לא מעיר את האירופים המנומנמים משנתם הצי'מברליאנית.

במצב כזה, לאן טראמפ מכוון? מה היעדים שניתן לסמן, שהוא כנראה לא יוותר עליהם [?] אחרי שהשקיע כבר כל כך הרבה כסף, כוח אדם, זמן, משאבים, יוקרה וכבוד, ואפילו חיילים שנהרגו לצורך המלחמה הזאת?

בסיס הדיון, צריך להניח, הוא מצב הסקרים בארה"ב. אם לפני המלחמה ניתן היה לחשוש כי היא עשויה לפגוע בו אלקטורלית בצורה חריפה לקראת בחירות האמצע בסוף השנה, הרי

שדווקא באחרונה הולך ומתברר כי התמיכה בו [2] לפחות בקרב הרפובליקנים [3] נותרת איתנה למדי. יתרה מכך, היא אפילו מתגברת. איכשהו הפופולריות של המלחמה לפחות בחלק מהסקרים שהתפרסמו בימים האחרונים כל כך גבוהה, עד שהיא אפילו מאפילה על התמיכה הרגילה בנשיא.

יש לכך, כמובן, השלכה ישירה על מצב הרוח של הנשיא לקראת המשך המלחמה: כל עוד מחיר הנפט לא מזנק מאוד, מספר הנפגעים האמריקנים לא עולה, והוא ממשיך לעמוד ביעדים שהקציב לעצמו מראש, אין לו לאן למהר כדי להפסיק את האש. להפך: הוא צפוי להיראות הרבה פחות טוב אם לא יגשים את המטרות שלו, וזה דווקא עשוי לפגוע בו בבחירות. אם כבר, המצב הנוכחי רק מדרבן אותו להמשיך בכל הכוח.

בעיניי סביר מאוד להניח שטראמפ לא יצא למלחמה הזאת רק למען התועלת האישית שלו. בניגוד לקודמיו בתפקיד, הוא ניחן בראייה היסטורית וברצון לעשייה אמיתית שתותיר חותם בדברי הימים. גם אם זה לא תמיד נראה ככה מהראיונות שלו או מהדברים שהוא אומר בתקשורת, הנשיא האמריקני גם נדמה לי כאדם מאוד נבון. יחד, כל התכונות האלה דוחפות אותו להבנה נדירה על גודל השעה ועל הצורך בפעולה. במצב כזה, רק כורח ולחץ עצומים יעצרו אותו באמצע.

אבל אפילו כך, טראמפ וארה"ב לא יכולים להרשות לעצמם למשוך את המלחמה לנצח. חזקה על צה"ל והצבא האמריקני שהגדירו מראש בשיח ביניהם מה היעדים שינסו להשיג לפני תום המלחמה. גם אז, כמובן, לא בטוח שיהיה מי שיוכלו לדבר איתו בצד השני, אבל מבחינתנו זה לא אמור לשנות דבר. שתי המדינות יכולות לסיים את השלב העצים של הלחימה ולהמשיך לטפל באיומים המזדמנים מרגע שיחליטו שהגיעו לשלב שבו מיצו את המטרות וחיסלו את יכולת התגובה וההיזק האיראנית. אין משמעות הדבר שהאמריקנים ייעלמו מהאזור, אלא רק שיפסיקו את רוב המתקפות.

טראמפ מראש הגדיר את משך המלחמה המינימלי כארבעה שבועות, ואף העריך שהיא עשויה לקחת שישה שבועות. בינתיים הוא עומד בזמנים. אם נוסיף לכך את העובדה שלשני הצבאות יש עוד לא מעט מטרות לתקוף, אולי גם מבצעים קרקעיים להוציא לפועל, הרי שניתן להניח שנלקחה בחשבון האפשרות שמלחמה כזו תימשך זמן רב [4] ושהאיראנים עדיין יתנגדו בשלב הזה וישגרו טילים וכטב"מים לעבר ישראל או מטרות אמריקניות. אם איש לא חשב על כך, הרי שזו תקלה משמעותית. אך ספק אם כך הדבר.

לגיטימציה בינ"ל גוברת

אז מה המטרות שטראמפ צריך להציב לעצמו? מה ה"אנד-גיים" שלו?

לפני הכול, נראה שבשלב הנוכחי [5] אחרי מה שהאיראנים הוכיחו מה שהם יכולים ויודעים לעשות [6] תהיה לגיטימציה בינלאומית ניכרת לחיסול איום הטילים האיראני. אם טהרן הראתה שאין לה

בעיה לטווח את כל מדינות המפרץ וגם אחרות, כגון אזרבייג'ן או טורקיה, הרי שהאיום הזה שריר וקיים ☒ ותלוי רק בנכונות של האייתוללות לממש אותו. אף אחד לא רוצה להיות נתון תחת איומים כאלה. הבריון השכונתי מסוכן, וצריך לעצור אותו. אומנם איש לא מעז לעשות זאת מלבד ארה"ב וישראל בשלב הזה, אבל אולי בהמשך יצטרפו כמה מדינות אחרות.

הנגזרת של האיום הזה היא גם תוכנית הגרעין. ברור שמדינות המפרץ משערות בדעתן מה היה קורה לו ישראל וארה"ב היו ממתנות לפני יוני וגם כעת, עד שהרפובליקה האסלאמית הייתה כבר משיגה לעצמה פצצה גרעינית. השילוב של הטילים ההרסניים של איראן עם נשק שקטלניותו כה גדולה בהחלט עשוי להדיר שינה מעיני מנהיגי האזור.

בתחילת המבצע הנשיא האמריקני הזכיר גם את עניין הצי האיראני, ואמר שהוא צריך לנטרל ולהשמיד אותו. אם אז לא היה ברור לכולם על מה דיבר, הרי שהמצור שהטילה איראן על מצרי הורמוז סיפק דוגמה מאלפת להיגיון שהניע אותו. העובדה שטראמפ דיבר על כך מראש גם כנראה מעידה שהאמריקנים כן לקחו את האפשרות הזאת בחשבון, גם אם עדיין לא הצליחו לפתור את הבעיה.

לפיכך, סביר להניח שטראמפ לא יסיים את המבצע כל עוד הצבא האמריקני לא יצליח להביא למצב שלאיראן לא תהיה יכולת לחסום שוב את המצרים. הרי אם מדינה "מרדנית" כזו בזירה הבינלאומית יכולה לקחת את הכלכלה העולמית כבת ערובה כל אימת שמתחשק לה, יש בכך בעיה לא רק לאמריקנים. גם כעת הנזק העיקרי צפוי להיות דווקא למדינות אחרות, שכן ארה"ב הפכה בעצמה בשנים האחרונות ליצרנית הנפט הגדולה בעולם. אם תניח את ידיה על עתודות האנרגיה של ונצואלה, לא צפויה לה בעיה בהקשר זה.

ובכל זאת, מכיוון שטראמפ רואה את עצמו כמנהיג העולם החופשי, הוא כנראה ירצה לסיים את המלחמה רק לאחר שינטרל את הסכנה הזאת לכלכלה העולמית. ארה"ב גם לא יכולה לעצב במו ידיה לבדה את השוק הבינלאומי, ויש לאירועים גדולים השלכות ברורות גם עליה. לפיכך, פתיחת המצרים תחילה, ולאחר מכן ליווי הספינות וכן וידוא שיצליחו לעשות את המסע במפרץ הפרסי, זו עדיפות גבוהה של הנשיא. בהמשך הוא יבקש גם לנטרל את היכולת של טהרן לסגור את המצרים שוב, ולשם כך יש סיכוי טוב שיצטרך להציב חיילים בשטח ☒ באי ח'ארג', בחופי המצרים ועוד.

הבעיה במשימה הזאת היא שלאיראנים יחסית יהיה קל מאוד לחסום את המצרים. לא צריך יותר מכמה מוקשים, טיל מזדמן ממקום מחבוא בחוף, או כטב"מ שמשוגר מלב היבשה לעבר ספינה כדי ליצור תבהלה עולמית. למעשה, לא צריך לפגוע בכלל בכל ספינה שעוברת שם. אפילו אם תשע מכל עשר ספינות יעברו, אפילו יותר, פגיעה בספינה בודדת תקפיץ את מחירי הביטוח, תיצור בהלה ותביא לחשש של הקברניטים לעשות את המסע שם.

לכן ייתכן שזו תהיה המטלה הכי קשה של המלחמה הזאת. אולי היא גם תדרוש נוכחות אמריקנית באזור בטווח הארוך. זו הסיבה שאין להתפלא על כך שטראמפ שלף מהמותן

אולטימטום שנראה כמו נשק יום הדין [2] איום בפגיעה בכל תשתיות ייצור החשמל האיראניות. אחרי שטען כי התנגד לתקיפות על שדות האנרגיה, נראה שיש בכך עמדה לא קוהרנטית. יתרה מכך: היא גם חושפת את הבקיעים בעמדה האחידה נגד האיראנים, לאחר שבנו של השאה המודח, רזה פהלווי, יצא נגד כוונתו של טראמפ לפגוע בתשתיות שלדבריו "שייכות לעם האיראני".

אומנם קיים ספק גדול אם טראמפ מקשיב לפהלווי, אך האיום הנגדי האיראני בעייתי מבחינתו. ממילא, נראה שהאיראנים לא ייכנעו לדרישתו. לפיכך, הדרך הבטוחה ביותר לפתור את בעיית המצרים [2] בדומה למה שישראל אומרת כבר זמן רב, וזה גם נכון לגבי תוכניות הטילים והגרעין [2] היא פשוט להחליף את המשטר עצמו. צה"ל והצבא האמריקני עובדים קשה על "יצירת התנאים האידיאליים" לעם האיראני להתקומם. יש עוד הרבה עבודה בהקשר זה, ובינתיים התוצאות מרשימות למדי. ניכר שהוקדשה מחשבה לגורמים השונים שיוכלו להביא את העם האיראני לרחובות. נקווה שיעמוד בציפיות שתולים בו [2] גם למען עצמו ועתידו.

הפסקת מימון הפרוקסי, מטרה נוספת שהגדירה ארה"ב לעצמה במשא ומתן מול האיראנים, לא נדמית כנגזרת של המלחמה הישירה מול איראן. אם כבר, היא פשוט חלק מהמערכה האזורית הכוללת. ישראל צריכה לעשות את העבודה מול חיזבאללה, חמאס קיבל לפי הדיווחים דרישה לפירוק מנשקו כדי להמשיך בשיקום הרצועה, ובינתיים החות'ים טרם נכנסו למלחמה. המיליציות בעיראק סופגות אש, וייתכן שבהמשך היא גם תרוכז אליהם ביתר שאת. גם כאן, אגב, הפלת המשטר תפתור ממילא חלק גדול מהבעיה. לא שארגוני הטרור האזוריים הללו ייעלמו, אולם הם יתקשו הרבה יותר ללא התמיכה של האייתוללות.

החשש ממלחמת התשה

מה יקרה אם המלחמה תימשך וטראמפ לא יצליח במשימה? מה אם ירי הטילים והכטב"מים לא ייפסק, חלק מהאתרים של תוכנית הגרעין יוכיחו את עצמם כלא חדירים לפצצות הכבדות של האמריקנים והעם לא יתקומם על המשטר?

מבחינת טראמפ זו תהיה, כנראה, דילמה משמעותית. האם ירצה להיגרר למלחמת התשה מול טהרן? גרירה של המלחמה לא תועיל לו בבחירות בארה"ב, ותעלה לו כסף רב. על כך בונים המנהיגים האיראנים.

אך אף שמבחינה פוליטית הלחץ מופעל עליו, צריך להגיד שמבחינה כלכלית [2] לפחות בשלב הנוכחי, כל עוד השוק לא קורס או מחירי האנרגיה לא מזנקים לרמות בלתי סבירות [2] דווקא הרפובליקה האסלאמית ניצבת עם הגב לפינה. ככל שנזקי המלחמה יוסיפו להצטבר, ככל שכלכלתה תלך ותידרדר, היא לא צפויה להצליח לקדם את המשק המקומי. האזרח הפשוט באיראן, שגם ככה נאנק תחת העול ולעיתים מתקשה לפי העדויות לקנות אוכל, לא יוכל לשבת בשקט עוד זמן רב. בדיוק עצה ברוח כזו פרסם הסנאטור המקורב לטראמפ, לינדזי גראהם, היום

תוסיפו לזה את העובדה שההנהגה עצמה ברפובליקה האסלאמית מתפקדת רק באופן חלקי, אחרי כל המכות שנחתו עליה והכורח להסתתר ולא לצאת לרחובות או למשרדים; שהמנהיג העליון נוכח-נעדר; שהאינטרנט מנותק ומבטל יכולת של ניהול המשק בחיי היום-יום; ושמעל ראשה של טהרן מרחף כעת איום להשבתת כל משק החשמל ² ותקבלו מצב לא פשוט בכלל.

זה התסריט שממנו חששו מראש ראשי השלטון: שילוב של לחץ פנימי וחיצוני, שיזריק אומץ להמונים ויוציא אותם במספרים גדולים לרחובות גם מול האפשרות הסבירה של טבח. זו הסיבה שכבר בשלב מוקדם של המערכה השלטון הוציא את כוחות הדיכוי שלו לרחובות. ההנחה במערב היא שהמצב הקשה ידחוף את האנשים לרחובות בשלב כלשהו. אם לא עכשיו, אז בהמשך. לכן גם הרבה מאוד מהלחץ הישראלי-אמריקני מכוון לשם, כדי להקדים את המאוחר.

ואחרי הכול, צריך גם להודות ביושר: הכי קל לתכנן תסריטים שונים בשולחן הדיונים. כידוע, אתה יודע כיצד אתה נכנס למלחמה, אבל לא תמיד איך אתה יוצא ממנה. העניינים מתפתחים בשטח בקצב ובדינמיקה משלהם, ולא תמיד הם מסתדרים עם מה שאנחנו רוצים או ניתנים לחיזוי. דברים לא צפויים מתרחשים, אסונות והפתעות, תקלות וגם הצלחות מבורכות. נותר רק לקוות שיש מי שניסה לחשוב על כל האפשרויות, וכיסה את כל התסריטים ² ולהתפלל שישראל וארה"ב צדקו בהערכת החוסן שלהם אל מול יכולת העמידה האיראנית. בקרוב נדע את התשובה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 23 במרץ, 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.